

Studiedag **Uit jezelf! De relatie tussen taal, kunst en identiteit**

Vrijdag 22 mei 2026 in De Eenhoorn, Amersfoort

Op 22 mei organiseert de Mbo Taalacademie een studiedag in samenwerking met het Platform Taal in mbo. We verkennen de relatie tussen taal, kunst en identiteit. Hoe kun je mbo-studenten motiveren, hun zelfvertrouwen vergroten, elkaar leren respecteren en taalvaardigheid ontwikkelen door creativiteit te stimuleren? Aandacht voor kunst en literatuur in het mbo helpt studenten de wereld te begrijpen en te bespreken, hun mening te vormen en uiten en creatieve bijdragen te leveren aan discussie.

Op deze studiedag laten we zien hoe je in het beroepsonderwijs studenten taal- en zelfbewuster kan maken met behulp van creatieve werkvormen, literatuur, *spoken word* en poëzie, kunst in de klas, cultuurworkshops, (amateur)kunstprojecten of bezoek aan culturele instellingen, theater en film. Deelnemers ervaren hoe je studenten de kracht van (hun eigen) taalgebruik kan laten inzien door cultuureducatie en de lessen Nederlands te integreren.

De aanmelding start dinsdag 7 april 2026 en loopt tot 7 mei 2026. Leden ontvangen een uitnodiging via de mail.

Kosten voor deelname:

- Leden van de Mbo Taalacademie: gratis
- Niet-leden: € 175

Programma Studiedag 22 mei 2026

- 9.30 Inloop
- 10.00 - 10.05 Opening door dagvoorzitter [Anja Valk, ITTA](#)
- 10.05 - 10.15 Cultuureducatie in het mbo. Feiten en Cijfers [Huub Braam, Rozemarijn Schouwenaar, LKCA](#)
- 10.15 - 10.45 WIE, IK? JA JIJ! Kritisch denken – Van wie moeten ze dat leren? [Paulien Hilbrink, Maaktaal](#)
- 10.45 - 11.00 Zaalwissel
- 11.00 - 12.00 Deelsessies, keuze uit vier deelsessies
1. Van les naar beleving: als taal het verschil maakt [Jacqueline Gorissen, Martijn Knoester, Mbo Rijnland](#)
 2. Inleven door lezen [Deniz Seyhan, Hogeschool Utrecht en promovenda Erasmus Universiteit](#)
 3. Voorbij het label. Creatief en betekenisvol taalonderwijs met literatuur [Carène Donders, Noorderpoort College](#)
 4. Taal in het H'Art museum [Kendra van Nes, Practoraat Art & Mind](#)
- 12.00 - 13.00 Lunch
- 13.00 - 13.10 Hét lied [Marjolein Jua](#)
- 13.10 - 13.40 Wat is inspiratie en waarom hebben we het zo hard nodig in het onderwijs? [Jillis Slingerland, Roc van Amsterdam](#)
- 13.40 - 14.00 We komen van ver [Common Frames](#)
- 14.00 - 14.15 Zaalwissel
- 14.15 - 15.15 Deelsessies, keuze uit vier deelsessies:
5. Masterclass van [Joey von Grumbkow, Cultureel verschil](#)
 6. Hiphop als ontwerpprincipie voor taalonderwijs [Joost van Kersbergen, Huis van Gedichten](#)
 7. Film als middel voor taalonderwijs [Hemmo Bruinenberg, Common Frames](#)
 8. Cultuureducatie integreren in de dagelijkse mbo-praktijk [Tomas Leijen, Marije de Vries, Plein C](#)
- 15.15 - 15.30 Zaalwissel
- 15.30 - 16.00 Alledaagse dingen tot kunst verheffen [Willem Dieleman, Museum van de onbedoelde kunst](#)
- 16.00 Borrel

Cultuureducatie in het mbo. Feiten en Cijfers

Huub Braam en Rozemarijn Schouwenaar, LKCA

In mei komt het mbo-monitoronderzoek uit, het eerste landelijke onderzoek dat laat zien wat er aan cultuureducatie op scholen gebeurt maar ook feiten en cijfers. Daartoe zijn 303 opleidingen geïnterviewd, veelal beleidsmakers en cultuurcoördinatoren. Het laat zien wat er gebeurt, waar studenten aan deelnemen (denk aan cultuureducatie als onderdeel van Nederlands en Burgerschap). Het laat zien hoe je cultuureducatie duurzaam kunt inzetten.

Huub Braam houdt zich als onderzoeker bij LKCA bezig met cultuureducatie en daarbinnen richt hij zich op het voortgezet onderwijs en mbo. 'Cultuur ván en vóór iedereen'. Vanuit die gedachte wil Huub bijdragen aan de culturele en creatieve ontwikkeling van mensen. 'Als we willen dat iedereen zich cultureel en creatief kan ontwikkelen, is het nodig dat cultuur beter geïntegreerd is in het onderwijs en de voor- en naschoolse opvang'.

Rozemarijn ontwikkelde zich in kunstmanagement en specialist participatie in dans en urban arts bij de LKCA-voorlopers LCA en Kunstfactor. Sinds 2016 focust zij zich op cultuureducatie in het mbo. Een urgent vraagstuk of complex probleem oppakken, samen met een team aan de slag te gaan, is wat zij graag doet. Ze ontwikkelt nieuwe programma's en verbindt uiteenlopende partijen.

WIE, IK? JA JIJ! Kritisch denken – Van wie moeten ze dat leren?

Paulien Hilbrink, Maaktaal

Stel je een wereld voor vol mensen die kritisch hebben leren denken. Hoe ziet die wereld eruit? En wat zien kinderen als hun de schellen van de ogen vallen? Een wereld waarin je problemen samen al doende en denkende onderzoekt – een wereld waarin je het met elkaar oneens kunt zijn zonder te polariseren. Zo'n wereld begint bij jezelf. Paulien nodigt je van harte uit om samen te denken over kritisch denken in het onderwijs.

*Paulien Hilbrink, werkzaam als kinderfilosoof en docent filosoferen met kinderen en jongeren bij de Hogeschool voor Toegepaste Filosofie. In oktober verschijnt *Nooit te klein om GROOT te denken, bij Boom*. Het boek nodigt je uit om samen met kinderen en jongeren het denken te oefenen in de klas of waar dan ook.*

Wat is inspiratie en waarom hebben we het zo hard nodig in het onderwijs?

Jillis Slingerland, ROC van Amsterdam-Flevoland

In deze keynote neemt Jillis Slingerland je mee in een verhaal over kunst, verbeelding en mens-zijn. Aan de hand van beelden, taal en gedichten onderzoekt hij hoe inspiratie ontstaat – en wat er gebeurt wanneer die ruimte verdwijnt uit ons onderwijs. Geen stappenplan, geen methode, maar een uitnodiging om anders te kijken. Naar jezelf, naar je studenten en naar de rol van kunst en cultuur in de klas. Want misschien is de belangrijkste vraag niet wat we studenten leren, maar hoe we ze helpen om zichzelf te laten zien en te laten horen.

Jillis Slingerland is projectleider cultuureducatie mbo bij het ROC van Amsterdam–Flevoland en initiatiefnemer van de landelijke Culturele INTROWEEK MBO. Hij werkt op het snijvlak van onderwijs, kunst en maatschappelijke ontwikkeling en zet zich in voor de structurele verankering van cultuureducatie in het mbo.

Daarnaast is hij promovendus aan de Universiteit van Amsterdam, waar hij onderzoek doet naar de waarde en positionering van culturele vorming binnen het beroepsonderwijs. Vanuit zijn achtergrond in theater en onderwijs ontwikkelt en verzorgt hij lezingen, workshops en programma's waarin kunst wordt ingezet als motor voor persoonlijke en professionele groei.

www.jllls.com

We komen van ver

Common Frames

Common Frames organiseert filmprojecten voor jongeren die net in Nederland zijn. Film is een krachtig middel voor creatieve expressie en taalontwikkeling. Algemeen directeur Hemmo Bruinenberg en een jonge filmmaker vertellen over hoe film jongeren sterker laat staan in de maatschappij. Via verschillende filmfragmenten uit de documentaire 'We komen van ver' toont Common Frames het authentieke verhaal van de jongeren en waar ze tegenaan lopen in het Nederlandse onderwijssysteem. Na de filmfragmenten gaan de makers met het publiek in gesprek.

Het Museum voor Onbedoelde Kunst – Willem Dieleman

Onbedoelde kunst is alles wat ontstaan is zonder artistieke intentie, maar dat met het juiste verhaal wel zo gezien kan worden. Het Museum voor Onbedoelde Kunst (MOK) onthult spraakmakende meesterwerken van niet-bestaande kunstenaars door het vertellen van een verhaal dat zo overtuigend is, dat niemand er meer aan twijfelt dat het Kunst is. Directeur **Willem Dieleman** laat zien hoe taal en context onze ervaring van onze omgeving vormgeven.

Het MOK is het grootste ter wereld: de openbare ruimte. Het laat je anders kijken naar de wereld en iedereen kan bijdragen met een eigen artistiek verhaal.

Het MOK was onder meer actief in de [Rotterdamse Afrikaanderwijk](#), Amsterdam, Zwolle, Sydney en de Veluwe.

Deelsessies ochtend

Deelsessie 1: Van les naar beleving: als taal het verschil maakt

Jacqueline Gorissen & Martijn Knoester – Mbo Rijnland

Hoe motiveer je mbo-studenten écht om actief met taal aan de slag te gaan? In deze interactieve workshop ervaar je zelf hoe de combinatie van een VR-simulatie en een escaperoom taalonderwijs tot leven brengt. Tijdens de workshop ervaar je de effecten van tijdsdruk, samenwerking en context op taalgebruik. Je ontdekt hoe lezen, luisteren en spreken betekenisvol en noodzakelijk worden. Je merkt hoe innovatieve en creatieve werkvormen zorgen voor meer betrokkenheid en actieve taalproductie. Tegelijk krijg je inzicht in de didactische kracht achter deze werkvormen. Deze workshop is uitermate geschikt voor docenten die hun taalonderwijs willen verrijken met creatieve werkvormen. Laat je verrassen en ontdek hoe taalonderwijs een taalervaring wordt.

Jacqueline Gorissen is een bevlogen onderwijsprofessional met acht jaar ervaring als docent Nederlands in het mbo, waar zij les gaf op niveau 2, 3 en 4. In die rol begeleidde zij studenten in hun taalontwikkeling en hielp zij hen om zelfverzekerd te communiceren. Inmiddels is zij projectleider van het organisatiebrede project Basisvaardigheden bij mboRijnland. In deze functie richt zij zich op het versterken van de basisvaardigheden (taal, rekenen en burgerschap) van studenten.

*Na een loopbaan van zeventien jaar als HRM-adviseur maakte **Martijn Knoester** een overstap naar het MBO-onderwijs. In zijn jaren binnen HRM ontwikkelde hij analytische vaardigheden, een scherp inzicht in menselijk gedrag en ruime ervaring in coaching en begeleiding. Gaandeweg groeide echter de wens om directer bij te dragen aan de ontwikkeling van studenten. Die ambitie kreeg vorm in zijn rol als rekendocent. In de klas combineert hij vakinhoudelijke kennis met zijn ervaring in het begeleiden van uiteenlopende leerstijlen en het motiveren van studenten. Drie jaar geleden breidde hij zijn rol verder uit door toe te treden tot de organisatiebrede projectgroep Basisvaardigheden*

Deelsessie 2: Inleven door lezen

Deniz Seyhan, Hogeschool Utrecht en promovenda Erasmus Universiteit

Veel mensen ervaren dat samenleven stroever gaat, met verharde omgangsnormen en onvoldoende bereidheid tot gesprek. Voor MBO jongeren speelt dit in een levensfase waarin identiteit wordt gevormd. Zij schakelen dagelijks tussen school, stage, sociale omgevingen waarin miscommunicatie tot spanningen kan leiden. Zij kunnen daarom een veilige oefenruimte gebruiken om verschil te leren hanteren. Met elkaar in gesprek gaan over gelezen verhalen biedt hiervoor een ingang. In mijn promotieonderzoek ontwikkelde ik een korte leesmodule waarin studenten via literaire fictie en begeleide dialoog oefenen met perspectiefwisseling. Binnen een veilige setting leren zij verschillen te onderzoeken, aannames te herkennen en gesprekken te voeren zonder escalatie. Tijdens deze workshop ervaar je zelf hoe deze aanpak

werkt. Je stapt in de positie van een mbo-student van 17 jaar en doorloopt een gecomprimeerde versie van deze module. Je ontdekt hoe verhalen het gesprek openen en hoe kleine interventies het verschil maken in wederzijds begrip.

Deniz Seyhan is hogeschooldocent en promovendus. Zij ontwikkelt onderwijs voor verschillende niveaus op het snijvlak van taal, literatuur, maatschappij en sociale interactie, met aandacht voor diversiteit en moreel redeneren. Daarnaast werkt zij als systeemgerichte teamcoach, waar dialogisch onderzoeken en perspectiefwisseling centraal staan. In haar promotieonderzoek ontwerpt zij leesinterventies voor- en met het mbo,

waarin studenten via realistische fictie en gesprek leren omgaan met verschil en spanningen in hun maatschappelijke omgeving.

Deelsessie 3: Voorbij het label. Hoe creatief en betekenisvol taalonderwijs met literatuur studenten helpt om zichzelf en elkaar écht te zien.

Carène Donders, Noorderpoort

In de lessenserie staat de vraag centraal: hoe zien jongeren zichzelf en elkaar? Vanuit die vraag werk ik met mbo-studenten aan taalvaardigheid, zelfinzicht en verbinding. Door middel van creatieve werkvormen zoals tekenen, gesprekken, literatuuranalyse en performatieve opdrachten onderzoeken studenten hun eigen beeldvorming en die van anderen. Young adult-literatuur fungeert daarbij als spiegel: het helpt studenten zichzelf en hun leeftijdsgenoten beter te begrijpen en kennis te maken met boeken die aansluiten bij hun belevingswereld. De lessen zijn activerend en taalgericht: studenten spreken, luisteren, lezen en reflecteren op 3F-niveau, terwijl ze tegelijkertijd werken aan zelfvertrouwen en expressie. Door beroepsgerichte differentiatie sluiten de opdrachten aan bij hun praktijk en belevingswereld. Tijdens de workshop onderzoeken we samen hoe deze lessenserie ook passend gemaakt kan worden voor andere niveaus binnen het mbo. Deze aanpak laat zien hoe taal, kunst en identiteit elkaar versterken en hoe betekenisvol onderwijs ontstaat wanneer studenten zichzelf en elkaar beter leren kennen en ervaren dat hun perspectief ertoe doet.

Carène Donders is docent Nederlands en AVO-coördinator bij Noorderpoort Kunst & Multimedia in Groningen. In haar onderwijs staat betekenisvol leren centraal: taal wordt geen doel op zich, maar een middel om jezelf te begrijpen en je te verhouden tot de wereld. Ze werkt met creatieve en activerende werkvormen waarin literatuur, gesprek en verbeelding samenkomen. Studenten worden uitgedaagd om hun eigen stem te ontwikkelen en voorbij stereotypen te kijken. In projecten waarin studenten hun eigen verhalen delen, onder andere in samenwerking met Echt Gebeurd, ervaren zij dat hun perspectief ertoe doet. Dit draagt bij aan hun zelfvertrouwen, taalvaardigheid en gevoel van gezien worden.

Deelsessie 4: Taal in het H'Art museum

Kendra van Nes, Practoraat Art & Mind

In deze workshop deel ik mijn ervaringen als docent-onderzoeker bij het Practoraat Art & Mind en vertel ik over het praktijkonderzoek van studentonderzoekers in het H'Art Museum. Zij onderzochten de vraag: Hoe kan het H'Art Museum ervoor zorgen dat jongeren zich welkom voelen als werknemer en/of bezoeker? De samenwerking met het H'Art Museum liet opnieuw zien hoeveel impact kunst en een echte praktijkomgeving kunnen hebben op de ontwikkeling van jongeren. In deze sessie bespreken we hoe studenten reageren op teksten bij kunstwerken en op de kijk- en tekstkaarten die het museum heeft ontwikkeld. Ook deel ik wat ik heb gezien en geleerd uit de gesprekken die de studenten hebben gevoerd met medewerkers en bezoekers. Tenslotte bespreken we hoe je een museumbezoek met studenten kunt organiseren en bied ik handvatten om te werken met de teksten die je tijdens het bezoek tegenkomt.

Kendra van Nes (1984) is werkzaam als muzikant, docent en onderzoeker op het gebied van muziek- en kunsteducatie. Ze is werkzaam in het mbo als docent muziek en doet onderzoek naar de rol van kunst en het mentaal welzijn van mbo-studenten bij het Practoraat Art & Mind. In samenwerking met het H'Art Museum en het practoraat begeleidt ze groepen student-onderzoekers. Als harpist en zanger geeft ze samen met Quirine Viersen (cello) en Daniël Kramer (piano) babyconcerten.

Deelsessies middag

Deelsessie 5: Masterclass van Joey von Grumbkow

Joey von Grombkow, Cultureel verschil

Wanneer woorden worden vergeten, niet toereikend zijn om ons uit te drukken maakt ons brein nieuwe connecties. Door middel van theater worden die connecties ook gelegd en geactiveerd. Op speelse wijze maakt Cultureel verschil in deze masterclass duidelijk dat taal veel meer is dan alleen lezen en schrijven. Plezier is van een grote invloed op de ontwikkeling van taal. Niet alleen ervaren we door te doen, maar zeker ook door uit te zoomen en te bespreken wat het doel is van de opdrachten die we doen en welke keuzes je daarin kan maken. Oftewel een workshop vol inzichten, tools en ontspanning.

Joey von Grombkow is zanger, acteur, regisseur en schrijver.

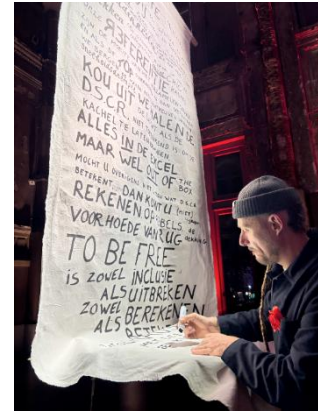
Deelsessie 6: Hiphop als ontwerpprincipe voor taalonderwijs

Joost van Kersbergen – Huis van Gedichten

In de workshop van Huis van Gedichten ervaar je hoe een laagdrempelige en relatief eenvoudige werkvorm een creatief schrijfproces kan stimuleren. Daarnaast vertelt workshopdocent Joost van Kersbergen kort over zijn ervaringen met het ontwikkelen en inzetten van creatief schrijven werkvormen voor onderwijsinstellingen:

- Hoe hiphop als ontwerpprincipe creatieve schrijfvaardigheid bij studenten stimuleert.
- Hoe je herkenbare spelelementen kunt inzetten bij het maken van een schrijfopdracht.
- Hoe zet je als docent een werkvorm naar je hand?
- Hoe zorg je dat het aansluit bij de studenten in kwestie?
- En waar hou je rekening mee als je een werkvorm ontwerpt?

Huis van Gedichten is een literaire educatie-instelling in Den Haag, actief binnen het Haagse onderwijs. Ze zijn er voor kinderen en jongeren binnen voorscholen, primair onderwijs, voortgezet onderwijs, (V)MBO en het speciaal onderwijs. Voor leerkrachten ontwikkelen ze programma's zodat zij zelf op inspirerende wijze poëzie, spoken word en creatief schrijven in de klas kunnen toepassen. Daarnaast werken ze samen met Bibliotheken, Jeugdwerk, andere culturele instellingen en poëzie partners.

Joost van Kersbergen

“Het is een kwestie van gunnen, een ander te leren het beter te doen dan je het zelf ooit zou kunnen.”
 Joost van Kersbergen (1981) is een veelzijdig maker die werkt op het snijvlak van hiphop, woordkunst en educatie. Als maker is hij nieuwsgierig naar hoe je met woordkunst een atypisch publiek kan bereiken. Hij speelde op Oerol, de Parade en Lowlands en was een aantal jaar huisdichter van het radioprogramma Spoken op FunX. Joost zet zich graag in voor het creëren van ruimte voor de taal en verhalen van jonge mensen en loopt warm voor het ontwikkelen van onderwijsprojecten en trajecten voor culturele instellingen en onderwijspartijen die ruimte geven aan de stem van een nieuwe generatie. In die hoedanigheid geeft hij al meer dan twintig jaar gepassioneerd les en coaching aan zowel beginnende als gevorderde schrijvers en performers bij onder andere de FAA Rockacademie, Poetry Circle en Huis van Gedichten.

Deelsessie 7: Film als middel voor taalonderwijs

Hemmo Bruinenberg én een van de filmmakers, Common Frames

In een praktische workshop laat Common Frames je ervaren hoe je film kunt inzetten in je taalonderwijs. De filmmakers van Common Frames delen concrete opdrachten die je direct in de klas kunt inzetten, gericht op bijvoorbeeld interviewen of het maken van korte fictie films. De opdrachten zijn geschikt voor alle niveaus van het mbo. Common Frames organiseert filmprojecten voor jongeren die net in Nederland zijn, met name in het nieuwkomersonderwijs (taalklassen, ISK, entree). Uitgangspunt van de filmprojecten is dat iedereen kan deelnemen, de jongeren plezier beleven en de verhalen van de jongeren centraal staan.

Hemmo Bruinenberg is algemeen directeur en mede-oprichter van Common Frames. Hemmo is afgestudeerd visueel antropoloog en kwam voor zijn masteronderzoek voor het eerst terecht op de Ithaka Internationale Schakelklassen. In de jaren die volgden ontwikkelde hij samen met docenten en jongeren als freelancer filmworkshops die later zouden leiden tot het ontstaan van Common Frames. Hemmo was voor zijn werk bij Common Frames actief als onderzoeker bij de Universiteit Utrecht, projectleider in de culturele sector en is actief in verschillende adviescommissies op gebied van media en cultuur.

Deelsessie 8: Cultuureducatie integreren in de dagelijkse mbo-praktijk

Marije de Vries & Tomas Leijen – Plein C

Kunst en cultuur hebben waarde op zichzelf, maar kunnen in het mbo ook bijdragen aan de bestaande onderwijsdoelen. In deze deelsessie verkennen we wat cultuureducatie betekent en hoe het van meerwaarde kan zijn voor studenten. We met elkaar in gesprek over hoe cultuur een plek kan krijgen binnen bestaande lessen, zonder dat het iets extra's wordt. De insteek is praktisch en realistisch. Wat gebeurt er al in de opleiding en waar liggen kansen om cultuur daar betekenisvol aan te verbinden? We onderzoeken samen hoe cultuureducatie logisch kan aansluiten bij onderwijsdoelen en hoe samenwerking binnen het team en met culturele partners hierbij kan helpen. Het uitgangspunt is dat cultuureducatie uitvoerbaar is en past bij de studenten en de opleiding.

Marije de Vries (1974) studeerde Docent Muziek aan het Conservatorium van Utrecht en de Master Kunsteducatie in Amsterdam. Marije is werkzaam als trainer en adviseur op het gebied van kunst- en cultuuronderwijs, zij verzorgt onder meer de training 'Cultuur Coördinator MBO'. Marije is ook muzikaal ondernemer waarbij zij Z!NG-projecten bedenkt en organiseert. www.mpduo.nl

Tomas Leijen (1996) is adviseur, trainer en dramaturg. Tomas werkt als adviseur voor Plein C waar hij gemeenten, scholen en culturele instellingen adviseert over het maken en implementeren van cultuurbeleid. Hierbinnen richt hij zich met name op cultuur(beleid) voor jongeren, onder andere binnen het mbo.

